

OKUL ÖNCESİ DÖNEME YÖNELİK ÇİZGİ FİLMLERDE YER ALAN DEĞERLERE AİT SÖZEL İFADELERİN SUNUMU: TRT ÇOCUK KANALI ÖRNEĞİ¹

Ayşegül AKINCI

Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Gülhan GÜVEN

Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gulhanguyen@gmail.com

ÖZET

İnsan hayatında birçok gelişim alanının temelini atıldığı okul öncesi yıllar, ahlaki gelişimin bir parçası olan değerlere ilişkin temel bilgilerin kazanılması ve sonrasında bireyin toplumsallaşmasında rol oynamaktadır. Yapılan araştırmalar çocukların değerleri kazanmalarında aile, okul, öğretmen, arkadaş çevresi ve medya gibi unsurların etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada Kamu hizmeti yayıncılığının bir temsilcisi olarak, toplumsal sorumluluk ilkeleri çerçevesinde yayın yapma iddiasında bulunan TRT Kurumu'nun bir kanalı olan TRT Çocuk Kanalı'nda okul öncesi kategorisinde yer alan çizgi filmlerde izleyiciye sunulan değerler ve bu değerlerin sunulma sıklıklarının tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda incelenen çizgi filmlerde "Nezaket, Mutluluk, Özgüven, Cesaret, Temizlik, Yardımlaşma, Sorumluluk, Empati, Doğruluk (Dürüstlük), Sevgi, Arkadaşlık, Paylaşma, İşbirliği, Sabır" değerlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bulgular kısmında çizgi filmler bazında en fazla yer verildiği tespit edilen beş değer tablolaştırılmıştır. Bu değerlerden en fazla yer verilen değere ilişkin örnek sahneler yer verilmiştir. Bununla birlikte çizgi filmler bazında bazı değerlere eşit sıklıkta (frekans) değinildiği için bazı tablolarda beşten fazla değer kategorisi bulunmaktadır. Tespit edilen değerler her bir çizgi film için frekans ve yüzde tablosu haline getirilerek sayısallaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesinde değerler, medya ve çocuk, çizgi filmler.

PRESENTATION OF THE VERBAL EXPRESSIONS OF THE VALUES IN PRESCHOOL CARTOONS:

TRT KIDS CHANNEL SAMPLE

ABSTRACT

Preschool years, throughout which many development areas begin to be built, have a role in acquiring the basic knowledge on moral values and later on in individual's socializing. Studies reveal that such factors like family, school, teacher, friend group and media are influential in children's acquisition of the values. This study aims to investigate the values and their presentation frequency in preschool cartoons broadcasted in TRT Kids; a channel of TRT Association which is a representative of public broadcasting with a claim of broadcasting within the terms of social responsibility principles. In order to find out the frequency of value expressions in preschool cartoons on TRT Kids, "Grounded Theory Method" of qualitative research designs is used. Sample groups of the study are eight cartoons (two episodes from four different cartoons) which are placed under 'Preschool Category' (named so by TRT) and are broadcasted between the dates 01.01.2013 and 30.01.2013 on 9.40-20.55 on weekdays and on 8.10-20.55 at weekends. As the data collection tool, a 'category table' was designed by the researcher. In data analysis, 'frequency analysis' is used showing the units' frequency qualitatively (in percentages and proportions).

Results reveal that in the inspected cartoons values like kindness, happiness, self-confidence, courage, hygiene, social help, responsibility, empathy, honesty, affection, friendship, sharing,

¹ Bu makale Ayşegül AKINCI isimli yazarın "Okul Öncesi Döneme Yönelik Hazırlanan Çizgi Filmlerde Değerlerin Sunumu: TRT Çocuk Kanalı Örneği" isimli yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur.

cooperation and patience are included. In findings, the top 5 values are tabulated and sample scenes of the value with the highest frequency are provided. As some of the values are equal in terms of frequency, some tables comprise more than 5 categories. Values are digitized through frequency and percentage tables for each cartoon.

Key Words: Values in preschool, media and child, cartoons.

GİRİŞ

İlk çağlardan itibaren diğerleriyle iletişim halinde olan insanoğlu, gelişen sosyo-ekonomik koşullar gereği yalnızca yakın çevresiyle değil, dünyanın farklı yerlerinde meydana gelen olaylar ve kişilerle de ilgilenmeye başlamıştır. İnsanların haber alma ihtiyacını karşılamak amacıyla ortaya çıkan kitle iletişim araçlarından televizyon, İkinci Dünya Savaşı sırasında aktif olarak kullanılmaya başlanmış, böylece kitle iletişim araçları arasına dâhil olmuştur (Ulusoy, 2002: 234).

Batuş (2003)'a göre televizyon, kullanılmaya başlandığı ilk günden itibaren "geniş kitlelere kısa sürede ulaşabilme" özelliği ile sınırları ortadan kaldırmış, birçok kültürün tanınmasında, dünyanın bir ekrana sığabilecek kadar küçülmesinde etkili olmuştur. Bu yönüyle televizyon, iletişim bilimciler tarafından en etkili kitle iletişim araçlarından biri olarak kabul edilmektedir (Ker Dinçer ve Yılmazkol, 2009:190).

Günümüzde en fazla zaman ayrılan kitle iletişim araçlarından televizyon, yaşamın hemen hemen tüm alanlarını etkilemekte ve yaşam tarzlarının oluşmasında rol oynamaktadır (Çocuk Programları ve Bu Programlarda Yayımlanan Reklamın İçerik Analizi Araştırması, 2008). Gelişen teknoloji toplumsal yaşamı etkileyip; mevcut kültür üzerinde önüne geçilemeyen bazı değişimlere yol açmaktadır. Değişime uğrayan öğelerden biri, toplumsal hayatın şekillenmesinde önemli etkisi olan ve "içinde bulunulan durumdan/ koşullardan bağımsız şekilde davranışlarımızı yönlendiren üst düzey yapılar" (Schwartz, 2012) olan "değer" kavramıdır.

Sosyal yaşama kabulü ve uyumu kolaylaştıran değerlerin bireylere ne zaman kazandırılması gerektiği konusunda birçok uzman, çoğu gelişim alanı açısından kritik bir dönem olan "okul öncesi dönemde" hemfikirdir. Bu dönemde çocuklarda değer algısının oluşumunda aile, okul, arkadaş çevresi ve medya gibi birçok faktörün etkisi olmaktadır. Medya içerisinde ise en büyük paya, temelini görselliğe dayandığı "televizyon" sahiptir. Çocuklar televizyonda sunulan duygu, davranış, tutum vb. kalıplarla hayatlarını anlamlandırmaya çalışmakta, çoğu zamanda sorgulamaksızın model almaktadırlar (Ker Dinçer ve Yılmazkol, 2009).

Evra ve Kline (1990)' a göre bu dönemde çocuklar, tepkileri ve hareketleri güdülerle ve sonuçlarla bağdaştıramadıkları için, televizyonda gördükleri davranışları taklit etme eğilimindedirler (Klinger, 2006: 3).

Geçmişte televizyonun çocuklar üzerine olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin yapılan birçok çalışma yapılmıştır (Bandura, Ross ve Ross, 1961; Forge ve Phemister,1987; Paulson, 1974; Dumova, 2007; Oruç, Tecim ve Özyürek, 2011; Yorulmaz, 2013; O'Connor Lears, 1992). Ancak bu çalışmaların, çoğunlukla "medyada sunulan şiddetin çocuk üzerine etkisi" ya da "medyada sunulan pro sosyal davranışların çocuk üzerine etkisi" şeklinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Gelişimsel özelliklerinden dolayı değişen toplumsal süreçlerde meydana gelen değişikliklerden yetişkinlere nazaran daha fazla etkilemekte olan çocuklar, televizyon yoluyla farklı değer yargılarını kolaylıkla benimseyebilmektedirler. Son yıllarda kablolu ve kablosuz yayın yapmakta olan çocuk kanallarının sayısının artmasıyla birlikte çocuklara yönelik hazırlanan eğitsel içerikli programlar ve çizgi filmlerin sayısında artış olmuştur. “Çocuklara yönelik” hazırlandığı söylenen programların içeriği hakkında bir takım incelemelerin yapılması; kazanılması beklenen değerlerin çocuklara verilir verilmeyeceği, veriliyorsa ne sıklıkta ve ne şekilde verildiğinin ortaya konması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, örneklem, verilerin toplanması ile verilerin analizinde kullanılan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada TRT Çocuk Kanalı’nda, Okul Öncesi kategorisinde yayınlanmakta olan çizgi filmlerde yer alan değer ifadelerinin bulunma sıklığını tespit etmek amacıyla Nitel Araştırma Desenleri’nden, “Temellendirilmiş Kuram Araştırması (Gömülü ya da Gizli Kuram Araştırması)” kullanılmıştır. Temellendirilmiş Kuram Araştırması, Glaser ve Strauss (1967) tarafından geliştirilmiştir. Bu yöntemin amacı, araştırılan durumla ilgili olarak kuram keşfetmek ya da üretmektir. Gömülü Kuram, toplanan veriden gelir ve sonrasında verilerin özelliklerini yansıtan örneklerle gösterilir. Gömülü Kuram, günümüzde doğrudan kuram elde etmek amacıyla değil, araştırılan konuyu önyargısız ve bütün gerçekliğiyle incelemek, ortaya koymak için sadece veri toplama aracı olarak da kullanılmaktadır (Ekiz, 2009: 50-51).

Örneklem

Araştırmanın örneklemini TRT Çocuk Kanalı’ndan temin edilen ve “Okul Öncesi Kategorisinde” (TRT Çocuk Kanalı tarafından isimlendirilmiştir) yer alan, 01/01/2013 ve 30/ 01/ 2013 tarihleri ile hafta içi saat 09:40-20:55 ve hafta sonu saat 08:10-20:55 saatleri arasında yayınlanmış olan dört çizgi filmin ikişer bölümü olmak üzere toplam sekiz çizgi film oluşturmaktadır.

Çizgi filmlerin seçilmesinde tam olarak nitel araştırma geleneği içerisinde ortaya çıkan amaçlı örnekleme yöntemlerinden “ölçüt örnekleme” kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 107-112). Örnekleme dahil edilen çizgi filmler ile bu çizgi filmlere ait bölüm isimlerine aşağıda yer verilmektedir:

Çizgi Film Adı	Bölüm Adı
Canım Kardeşim	Zamanı Durdurmayı Denediniz Mi?
	Baba Bize Masal Anlatsana
Jibber Jabber	Akıl Güce Karşı
	Özel Hayat Korsanları

Pepee	Hangisi Büyük Hangisi Küçük
	Önemli Olan Oyun Oynamak
Laura'nın Yıldızı	Cüzdân
	Sihir Tozu

Verilerin Toplanması

Veri Toplama Aracı

Kuram Oluşturma Yaklaşımı'nda en çok kullanılan veri toplama araçları gözlem, mülakat ve doküman incelemesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 76). Araştırmanın dokümanları çizgi filmler olduğu için en uygun aracın doküman incelemesi olacağı düşünülmüş ve çizgi filmlerdeki değerlere yönelik bir "kategori tablosu" oluşturulmuştur. Araştırmaya konu olan olgu ve olgulara ilişkin yazılı materyallerin analizini kapsayan "doküman incelemesi", gerekli durumlarda yazılı kaynakların yanı sıra film, video ya da fotoğraf gibi görsel malzemeleri de kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 188-189).

Yapılan çalışmada çizgi filmler izlenmeden önce alan yazına dayanarak değerlere ilişkin "kategori tablosu" oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler, alandan yedi farklı uzmana gönderilmiştir. Oluşturulan değer ifadeleri uzman görüşü ile paralellik gösterdiği için bir değişiklik yapılmamış ancak; kategori tablosunda yer alan "İşbirliği, Sabır, Yardımlaşma, Arkadaşlık ve Empati" değerlerine ait sözel ifadeler verilen örneklerin sayıları artırılmıştır. Değerleri temsil ettiği düşünülen farklı sözel ifadeler (Örneğin; nezaket değeri kapsamında; yapılan doğru bir davranış sonucu karakterin takdir edilmesi) kategori tablosuna yerleştirilmiştir. Araştırmacının sadece kendi amacına uygun olan verileri çözümleyerek diğer verileri ihmal etmesini önleyen, belli bir kategoriye girecek ya da girmeyecek olan birimlerin saptanmasında hep aynı ölçütün kullanılmasını sağlayan "sistemlilik" i (Yıldırım ve Şimşek, 2011) sağlamak için analiz birimi olarak "cümle/sözcük" ler kullanılmıştır. Çizgi filmlerde yer alan değerlerin sözel ifadeler açısından sunulma biçimleri ve bunların sıklığını tespit etmek amacıyla öncelikle araştırmacı tarafından çizgi filmlerde geçen ifadeler "yazılı bir metin (senaryo)" haline getirilmiş, senaryoda geçen tüm sözel ifadeler numaralandırılmıştır. Ardından bu ifadeler, değerlere ilişkin oluşturulan kategorilere yerleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada içeriği analiz edilen çizgi filmlerde sunulan "değer ifadelerinin" görülme sıklıklarını tespit etmek amaçlandığı için veriler, içerik analizi türlerinden birimlerin nicel (yüzdese ve oransal) olarak görülme sıklığını ortaya koyan "frekans analizi" ile analiz edilmiştir. Frekans analizinde, incelenen materyaldeki mesaj öğelerinin hangi sıklıkta sayılması amaçlanmışsa, sayılabilecek nitelikteki birimler; sözcükler, cümleler vb. saptanıp, analiz göstergeleri frekans (sıklık) olarak ifade edilir (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 87). Nitel verilerin nicel terimlere indirildiği bir teknik olan içerik analizi elde verileri özetleyip, standart hale getirmeye yarayan, karşılaştırma ya da farklı bir biçime dönüştürmeye yarayan araçlarıdır (Sracey, 1970; Smith, 1975'den akt. Öğülmüş, 1991:

215).Nitel verilerin sayısallaştırılması, araştırmanın güvenilirliği artırmakta ve veriler arası kıyaslama imkanı sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 242-243).

Geçerlik ve Güvenirlik

Güvenirlik: İçerik analizi tekniğinin güvenilirliği, kodlama işleminin güvenilirliğine bağlıdır. Bu amaçla öncelikli olarak yapılması gereken kategorilerin belirlenip, bu kategorilerin açık bir biçimde tanımlanmasıdır. Bu şekilde araştırmanın güvenilirliği ve nesneliliği artırılmış olacaktır. Bir başka deyişle kategorilerin yorumları araştırmacıdan araştırmacıya ya da iki farklı zamanda değişmemekte, dolayısıyla nesneliliğin bir şartı olan güvenilirlik sağlanmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 80-81). Bu çalışmada güvenilirliği sağlamak amacıyla çizgi filmlerde geçen sözel ifadeler metne (senaryo haline) dönüştürülmüş; her ifadeye numara verilerek kodlayıcılar arasında bir standart oluşturmak amaçlanmıştır. Kategorilere ilişkin tanımlar, iki farklı uzmana farklı zamanlarda gönderilmiş ayrıca araştırmacı tarafından da iki farklı zamanda (ilki Nisan ayında, ikincisi Haziran ayında olmak üzere) kodlama yapılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki tutarlılığı (güvenilirliği) hesaplamada Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen formül (Güvenilirlik=Uzlaşma Sayısı/Uzlaşma+ Uzlaşmama Sayısı) kullanılmıştır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Yapılan hesaplama sonucu kodlayıcılar arasında %' in 80 üzerinde paralellik bulunmuştur.

Geçerlilik: İçerik analizinde sonuçlar sunulurken, analizde kullanılan kategorilerin tanımları verilmelidir. Çünkü elde edilen ölçümler yalnızca bu tanımlara bağlı olarak geçerlilik kazanmaktadır. Bu araştırmada, aracın ölçmeyi hedeflediği şeyi ölçüp ölçemeyeceğinin uzman görüşüyle değerlendirilmesi anlamına gelen görünüş geçerliliği, kategorilerin tanımları ve alt kategorilerin oluşturulmasının ardından uzman görüşünün alınmasıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Farklı uzmanlardan gelen dönütler sonucunda, çizgi filmlerde sunulan “jest, mimik ve duyguların yansıtılma şekillerinin” çocuklarda değer algısını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyeceği sonucuna varılmıştır buna bağlı olarak da kategori tablosundaki değerlerin tanımları genişletilmiştir.

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde ilgili çizgi filmlerde içerik analizi yöntemi kullanılarak elde edilen değer kategorilerine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 1. “Canım Kardeşim (Zamanı Durdurmayı Denediniz Mi?)” Çizgi Filmde Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezakət	12	31,60
Mutluluk	6	15,78
Sorumluluk	8	21,05
İşbirliği	7	18,42
Yardımlaşma	5	13,15

Toplam	38	100
--------	----	-----

Tablo1'e bakıldığında ilgili çizgi filmde "Nezaket, Mutluluk, Sorumluluk, İşbirliği ve Yardımlaşma" olmak üzere beş değer kategorisine yer verildiği görülmektedir. Bu kategorilerin çizgi filmde yer alma sıklıkları çoktan aza doğru "Nezaket, Sorumluluk, İşbirliği, Mutluluk ve Yardımlaşma" şeklindedir. İlgili çizgi filmde en fazla yer verilen değer olan "Nezaket" e ilişkin ifadelerden bazılarına, ifadeyi kullanan karakterle birlikte aşağıda yer verilmektedir:

Müge: "Tebrikler." "Alkış."

Anne: "Aferin benim güzel kızıma."

Müge: "Baba lütfen yardım et."

Galip Bey: "Hoş geldin."

Anne: "Hoş geldin kızım."

Yukarıda karakterlerin "karşdakini tebrik etme, rica etme ve selamlaşma" gibi nezaket ifadelerini kullanmaları izleyicilere "Nezaket" değerine ilişkin verilen olumlu bir mesaj olarak düşünülmektedir. Ancak çizgi filmin 1.30 – 2.24. saniyeleri arasında geçen diyalogda "Nezaket" değerinin tersi şeklinde, izleyiciler için olumsuz model olabilecek bazı sahnelere yer verildiği görülmüştür. İlgili sahnede Müge, Mine ve Galip Bey karakterleri koşu yarışı yapmaktadırlar ve aralarında şu diyalog geçmektedir:

Müge: Birinciyim, birinciyim.

Mine: Bana ne, bana ne! Ben birinci olacağım! (Dedikten sonra sinirle ayağını yere vuruyor ve elini beline koyuyor).

Galip Bey: Evet, şimdi filmi geri alıyoruz (Hep birlikte geri geri koşmaya başlıyorlar).

Galip Bey: Üç, iki, bir (yarışı tekrarlıyorlar).

Mine: Birinci oldum!

Galip Bey: Küçük kızım birinci oldu.

Müge: "Tebrikler". "Alkış"

Anne: "Aferin benim güzel kızıma".

Bu sahnede, "Tebrikler" "Alkış" ve "Aferin benim güzel kızıma." Cümleleri, "karşdakini tebrik etme" anlamı taşıdığı için "Nezaket" kategorisinde değerlendirilmiştir. Ancak, sahne bir bütün olarak düşünüldüğünde bazı davranışlar "nezakete aykırı" bulunmuştur. Başlangıçta yarışı kazanan Müge karakteri başarısından dolayı tebrik edilmemiştir. Ayrıca Mine karakterinin "Bana ne, bana ne. Ben birinci olacağım" dedikten sonra sinirli bir şekilde ayağını yere vurduğu görülmektedir. Mine karakterinin başarı duygusunu tatması için yarışın tekrarlanıp, başlangıçta birinci olan kişinin tebrik edilmeyip, yalnızca Mine karakterinin tebrik edilmesi "nezaket değerine aykırı bir davranış" olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca bu davranışın, özellikle benmerkezci düşünce yapısında olan okul öncesi dönemdeki çocuklara, istenilen başarıya ulaşılamadığı durumlarda, diğerlerini "tebrik etme nezaketini göstermeme"; dolayısıyla "karşdakinin başarısına saygı duymamaya" yönelik olumsuz bir mesaj verdiği söylenebilir. Müge ve Mine karakterlerinin her ikisinin de başarı duygusunu tadabilmesi amacıyla

yarışmak yerine, bireysel becerilerini ön plana çıkarmaya yönelik davranış kalıplarının senaryoda yer almasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Buna ek olarak filmin 2.dk 30. sn ve 2.dk.40.sn'de anne karakteri ile Mine karakterleri arasında şu diyalog geçmektedir:

- Mine karakteri ağzını şapırdatarak yemeğini yemektedir. Bunun üzerine anne karakteri: “Kibar ol kızım, yavaş yavaş ye yemeğini ” demektedir. Bu ifade “nezaket” değeri kapsamında değerlendirilmiştir. Sahnede “kibar olmak” sözel bir biçimde ifade edilmiş ancak, görsel bir davranış modeliyle davranışın doğrusu izleyiciye sunulmamıştır. Verilen mesajın kalıcı olabilmesi ve izleyicide davranış değişikliğini sağlayabilmesi açısından olumlu görsel davranış modeliyle birlikte sunulmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir. Bandura (1986)'ya göre birey başkalarını gözlemleyerek yeni bilişsel ve psiko-motor beceriler edinmektedir (Senemoğlu, 2013: 233). Kişiliğin gelişiminde kritik bir dönem olan okul öncesi dönemde çocuğa olumlu rol model davranış kalıplarının sunulması, davranışın kazanılmasında önemli rol oynamaktadır.

Benzer şekilde Yorulmaz da (2013) Pepee çizgi filminin senaryosunda öncelikle olumsuz bir takım davranışın izleyiciye sunulması; ardından diğer karakterlerin Pepee'ye nasihat ederek onu ikna etmesi ve kötü davranıştan vazgeçirildiklerini belirtmektedir. Bu durumun, çocuk tarafından olumsuz davranışın model alma yoluyla öğrenildiği ve çocuklar üzerinde etkili olduğunu söylemektedir. Bir başka ifadeyle çocuklar, olumsuz davranış öğrenmekte ya da çevresindeki kişilerin kendileri ile uzlaşmalarını beklemektedir. Bu şekilde, olumsuz üzerinden olumlu davranışa gitme anlayışının, çocukların gündemlerinde olmadığı halde olumsuz davranışları öğrenmelerine yol açtığı yorumu yapılmaktadır.

Tablo 2: “Canım Kardeşim (Baba Bize Masal Anlatsana)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezakət	4	21,21
Mutluluk	6	18,18
Sorumluluk	6	18,18
Empati	7	12,12
Sevgi	2	6,06
Arkadaşlık	2	6,06
Paylaşma	2	6,06
Temizlik	2	6,06
Sabır	2	6,06
Toplam	33	100

Tablo2'ye bakıldığında ilgili çizgi filmde “Nezaket, Mutluluk ve Sorumluluk (eşit sıklıkta), Empati, Nezaket, Sevgi/ Arkadaşlık/ Paylaşma/ Temizlik/ Sabır” olmak üzere dokuz değer kategorisine yer verildiği görülmektedir. Bu değerlerin çizgi filmde görülme sıklıkları çoktan aza doğru: “Empati, Mutluluk ve Sorumluluk (eşit sıklıkta), Nezaket, Sevgi/ Arkadaşlık/ Paylaşma/ Temizlik/ Sabır (eşit sıklıkta)” şeklindedir.

Tablo 3: “Jibber Jabber (Akıl Güce Karşı)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Özgüven	17	38,64
Nezaket	5	11,36
Mutluluk	6	13,63
Empati	4	9,09
Sorumluluk	4	9,09
Temizlik	4	9,09
Yardımlaşma	2	4,55
Cesaret	2	4,55
Toplam	44	100

Tablo3'e bakıldığında ilgili çizgi filmde “Özgüven, Nezaket, Mutluluk, Empati/Sorumluluk/Temizlik (eşit sıklıkta), Yardımlaşma/ Cesaret (eşit sıklıkta)” olmak üzere sekiz değer kategorisine yer verildiği görülmektedir. Bu değerlerin çizgi filmde görülme sıklıkları “Özgüven, Mutluluk, Nezaket, Empati/Sorumluluk/Temizlik (eşit sıklıkta), Yardımlaşma/ Cesaret (eşit sıklıkta)” şeklindedir. İlgili çizgi filmde en fazla yer verilen değer olan “Özgüven” e ilişkin ifadelerden bazılarını, ifadeyi kullanan karakterle birlikte aşağıda yer verilmektedir:

Jabber: “Bunu sana kanıtlayabilirim.”

Jabber: “Geri çekil ve aklımın ne işe yaradığını gör.”

Jibber: “ Bir tek şeyden eminim”. “İş güce gelince seni her şeyde yenebilirim.” (Cesika karakterinesöylüyor). (2.dk 15.sn.)

Jibber: “Sanırım size üstün gücümü kanıtlamışım.” (3.dk. 23.sn)

Jibber: “Süper gücüm sayesinde her şey çok kolay.” (4.dk. 19.sn)

Yukarıdaki ifadeler “Özgüven” değerinin tanımında verilen “Herhangi bir şeyi başaracağına dair duyulan inanç” ifadesine uymasından dolayı bu kategoride değerlendirilmiştir. Ancak, ilgili çizgi filmde özgüvenin “yalnızca karşıdaki kişiyi yenmekle, yapılan bir mücadeleyi kazanmakla, karşıdakini aşağılamakla” elde edilebileceğine dair yanlış bir mesaj verilmektedir. Bu durum, yeni bir davranışı denemeye cesaret etme açısından; başarılarının

takdir edilmesi büyük önem taşıyan okul öncesi dönemdeki çocuk için “özgüvene” ilişkin yanlış algı uyandırabilecek nitelikte bir mesaj olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4: “Jibber Jabber (Özel Hayat Korsanları)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Arkadaşlık	6	24
Sorumluluk	6	24
Nezaket	4	16
Yardımlaşma	5	20
Empati	2	8
Sevgi	2	8
Toplam	25	100

Tablo 4’e bakıldığında ilgili çizgi filmde “Arkadaşlık/ Sorumluluk (eşit sıklıkta), Nezaket, Yardımlaşma, Empati/ Sevgi (eşit sıklıkta)” olmak üzere altı değer kategorisine yer verildiği görülmektedir. Bu çizgi filmde yer alan değerler çoktan aza doğru “Arkadaşlık/ Sorumluluk (eşit sıklıkta), Yardımlaşma, Nezaket, Empati/ Sevgi (eşit sıklıkta)” şeklindedir. İlgili çizgi filmde en fazla yer verilen değerlerden “Sorumluluk” değerine ilişkin ifadelerden bazılarını, ifadeyi kullanan karakterle birlikte aşağıda yer verilmektedir:

Cesika: “Neyse bu arada konsere gitmek için para biriktiriyorum.”

Jibber: “Sana yol göstermek için benim burada durmam gerek.”

Jibber: “Yine de burada oturup daha hızlı kürek çek demem gerekiyor.”

Jabber: “Baş üstüne kaptan.”

Jabber: “Peki şimdi kim kürek çekecek?”

Bu ifadelerin tümünde “herhangi bir şeyin sorumluluğunu üstlenmeye” vurgu yapıldığı için ifadeler, “Sorumluluk” kategorisinde değerlendirilmiştir. Temeli okul öncesi yıllarda atılmaya başlanan Sorumluluk değeri, bireylerin ilerleyen yıllarda tüm davranışlarına yansımaları bakımından, kazandırılması gereken temel değerler arasındadır (Uyanık Balat ve Balaban Dağal, 2011: 21). Dolayısıyla çizgi filmlerde sunulan sahnelerin çocuklarda “sorumluluk” bilinci uyandıracak nitelikte olması, bu davranışın kazanılması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Tablo 5: “Pepee (Hangisi Büyük Hangisi Küçük)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezaket	18	41,87
Sevgi	11	25,58
Mutluluk	8	18,60
Empati	2	4,65
Özgüven	4	9,30
Toplam	43	100

Tablo 5’e bakıldığında ilgili çizgi filmde “Nezaket, Sevgi, Mutluluk, Empati ve Özgüven” olmak üzere beş değer kategorisine sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Bu çizgi filmde yer verilen değerler çoktan aza doğru “Nezaket, Sevgi, Mutluluk, Özgüven ve Empati” şeklindedir. İlgili çizgi filmde en fazla yer verilen değer olan “Nezaket” değerine ilişkin ifadelerden bazılarını, ifadeyi kullanan karakterle birlikte aşağıda yer verilmektedir:

Pepe: “Merhaba Şuşu.”

Anne: “Günaydın Pepee.”

Pepee: “Güle güle uğur böcekleri.”

Anne: “Aferin benim güzel kızıma.”

Cümleleri karşındaki kişiyi “takdir etme ve selamlaşma” amacı taşıdığı için Nezaket kategorisinde değerlendirilmişlerdir.

Tablo 6: “Pepee (Önemli Olan Oyun Oynamak)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezaket	20	58,83
Arkadaşlık	3	8,82
Mutluluk	6	17,64
Özgüven	3	8,82
Empati	2	5,89
Toplam	34	100

Tablo 6’ya bakıldığında ilgili çizgi filmde “Nezaket, Arkadaşlık/Özgüven (eşit sıklıkta), Mutluluk ve Empati” olmak üzere beş değer kategorisine sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Bu çizgi filmde yer alan değerler sıklık bakımından çoktan aza doğru “Nezaket, Mutluluk, Arkadaşlık/ Özgüven (eşit sıklıkta), Empati” şeklindedir. İlgili

çizgi filmde en fazla yer verilen değer olan “Nezaket” değerine ilişkin bazı yanlış mesajların verildiği tespit edilmiştir:

Dede: Pepee sen ikinci ben de üçüncü oldum. Emeklemek düşündüğün kadar kolay bir şey değilmiş dimi evlat? (Pepe sinirli bir şekilde dede ve bebeye bakıyor.)

Dede: “Ee o zaman kardeşini tebrik etmen gerekmez mi?” Zor bir şeyi başardı. Bu ifade, “karşdakini tebrik etme, takdir etme ve karşdakine iltifat etme” anlamı taşıdığı için “Nezaket” kategorisinde değerlendirilmiştir. Ancak sahne bir bütün olarak düşünüldüğünde Pepee karakterinin istenilmeyen bir durum ortaya çıktığında küsmeye davranışını göstermesi, bu karakterle özdeşim kuran özellikle okul öncesi çağıdaki çocuklarda yanlış bir davranış kalıbının yerleşmesine yol açabilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Yorulmaz (2013)’ in araştırmasına göre de Pepee karakteri, hoşlanmadığı bir durum ortaya çıktığında küsmeye davranışını sıklıkla sergileyen, rekabetçi bir karakter olması dolayısıyla izleyicilerin bazı olumsuz davranışlarının pekiştirilmesine yol açabilecek niteliktedir.

Tablo 7: “Lauranın Yıldızı (Cüzdan)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezaket	9	31,03
Doğruluk	9	31,03
Mutluluk	4	13,80
Özgüven	3	10,34
Empati	4	13,80
Toplam	29	100

Tablo 7’ye bakıldığında ilgili çizgi filmde “Nezaket/ Doğruluk, Mutluluk/ Empati (eşit sıklıkta), Özgüven” olmak üzere beş değer kategorisine sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Bu çizgi filmde yer alan değerler sıklık bakımından “Nezaket/ Doğruluk, Mutluluk/ Empati ve Özgüven” şeklinde sıralanmaktadır. İlgili çizgi filmde en fazla yer verilen değer olan “Nezaket” değerine ilişkin ifadelerden bazılarını, ifadeyi kullanan karakterle birlikte aşağıda yer verilmektedir:

Anne: “Demek cüzdanı sahibine iade etmek istiyorsunuz, bu güzel bir davranış.”

Baba: “Hem de çok güzel bir davranış.” Çizgi filmin 6.dk.50.sn.de anne karakteri Tommy karakterini yaptığı güzel bir davranıştan dolayı “takdir etmektedir.” Burada Tommy karakteri bulunduğu cüzdanı sahibine geri vermek istemektedir. Dolayısıyla annenin bu ifadesi aynı zamanda “dürüst davranmaya teşvik edici” bir ifade olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 8: “Laura’ nın Yıldızı (Sihir Tozu)” Çizgi Filmde En Fazla Yer Alan Değerlere İlişkin Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezakət	9	23,69
Cesaret	12	31,57
Sorumluluk	5	13,15
Doğruluk	4	10,52
Mutluluk	4	10,52
Empati	4	10,52
Toplam	38	100

Tablo 8'e bakıldığında ilgili çizgi filmde "Nezakət, Cesaret, Sorumluluk, Doğruluk/ Mutluluk/ Empati (eşit sıklıkta)" olmak üzere altı değer kategorisine sıklıkla yer verildiği görülmektedir. Bu çizgi filmde yer alan değerler sıklık bakımından "Cesaret, Nezakət, Sorumluluk, Doğruluk/ Mutluluk/ Empati (eşit sıklıkta)" şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 9: Çizgi Filmlerde Değerleri Belirten "Sözel İfadelere Ait" Genel Frekans ve Yüzde Tablosu

Değer	Her Bir Değere Ait Frekans ve Yüzde Tablosu	
	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nezakət	81	28,52
Mutluluk	40	14,08
Özgüven	27	9,50
Cesaret	14	4,92
Temizlik	6	2,11
Yardımlaşma	12	4,22
Empati	25	8,80
Sevgi	15	5,28
Doğruluk (Dürüstlük)	13	4,57
Arkadaşlık	11	3,87
Paylaşma	2	0,70
İşbirliği	7	2,46
Sorumluluk	29	10,21
Sabır	2	0,70
Toplam	284	100

Tablo 9'a bakıldığında incelenen çizgi filmlerde yer alan değerlerin görülme frekansları (sıklıkları) çoktan aza doğru; "Nezaket, Mutluluk, Sorumluluk, Özgüven, Empati, Sevgi, Cesaret, Doğruluk (Dürüstlük), Yardımlaşma, Arkadaşlık, İşbirliği, Temizlik, Paylaşma ve Sabır (Eşit Sıklıkta)" şeklinde olduğu görülmektedir. Tablo 9'a göre en fazla frekansa sahip olan değer (n=81) % 28,52 oranla "Nezaket" değeri; en az frekansa sahip olan değerlerin ise (n= 2) % 0,70 oranla "Sabır" ve "Paylaşma" değerleri olduğu görülmektedir.

Yapılan çalışmada "Sabır" ve "Paylaşma" değerlerinin diğer değer kategorilerine oranla daha az sıklıkta yer aldığı görülmekle birlikte, Dumova (2007)' nın yaptığı çalışmada ise Amerika' da yayınlanmakta olan çocuk televizyon dizilerinden "News Six'in" prososyal içeriğini, içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Yapılan içerik analizi sonuçlarına göre "Yardımlaşma, Paylaşma, Bakım ve İşbirliği" gibi özgecil davranışların, programdaki hikâye temaları içinde en yaygın grup olduğunu tespit etmiştir. Bu yönüyle yapılan çalışmaların tespit edilen değer kategorileri açısından paralellik göstermelerine rağmen, değerlerin yer alma sıklıkları açısından farklılık göstermekte olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Çizgi filmlerde yer alan değerlere ilişkin ifadelerin incelenmesi sonucunda, "Nezaket, Mutluluk, Sorumluluk, İşbirliği, Yardımlaşma, Empati, Sevgi, Arkadaşlık, Paylaşma, Temizlik, Sabır, Özgüven, Cesaret ve Doğruluk (Dürüstlük)" değerlerine çizgi filmlerde farklı oranlarda yer verildiği tespit edilmiştir.

Yapılan frekans analizi sonuçlarına göre çizgi filmlerde yer alan değerlere ilişkin sözel ifadeler incelendiğinde, "Nezaket" değerinin en fazla frekansa sahip olduğu saptanmıştır. Bu değeri sırasıyla "Mutluluk, Sorumluluk, Özgüven, Empati, Sevgi, Cesaret, Doğruluk (Dürüstlük), Yardımlaşma, Arkadaşlık, İşbirliği, Temizlik, Paylaşma ve Sabır (eşit sıklıkta)" değerlerinin takip ettiği saptanmıştır.

Yapılan analizler sonucu "Nezaket" değerinde, "selamlaşma, takdir etme, özür dileme, karşıdakini tebrik etme, izin isteme" ile ilgili nezaket sözcüklerinin hemen hemen örneklemedeki tüm çizgi filmlerde sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir. Marianne Neifert'e göre kişisel farklılıklarla birlikte 18 ay ve 2 yaş civarındaki çocukların "teşekkür ederim, lütfen" gibi nezaket sözcüklerini kullanmaları beklenmektedir (Slater, 2003' den akt. Uyanık Balat ve Balaban Dağal, 2011: 18). Bu durum göz önüne alındığında genel anlamda incelenen çizgi filmlerin, çocuklarda özellikle Nezaket değerinin gelişimine katkı sağlayıcı yönde iletilere yer verdiği söylenebilir.

Bunun yanı sıra, bazı çizgi filmlerde senaryo gereği nazik bir davranışta bulunan karakterlerin, bir diğer karakter tarafından bu davranışı dolayısıyla takdir edilmesine ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu durumun Sosyal Öğrenme Kuramı temele alındığında, çocukların Nezakete ilişkin "davranış kalıpları" ve "sözel ifadeleri" öğrenmelerine büyük katkı sağlayacağı söylenebilir. Ancak örneklemede yer alan çizgi filmlerin bazılarında, nezaket ifadelerinin, olumsuz sahnelerle birlikte sunulduğu tespit edilmiştir. Bu durumun çocuklarda Nezaket değerine ilişkin bazı yanlış algılar oluşturabileceği düşünülmektedir.

Öneriler

- Aynı araştırma, farklı televizyon kanallarındaki çocuk programlarına yönelik olarak programlar incelenerek de yapılabilir.
- Yapılan araştırma, sözel açıdan “olumlu değer ifadeleri” üzerine kurulmuştur. Çocuklara yönelik hazırlanan programlarda değer ifadelerine ilişkin “olumsuz sözel ifadeler ve olumsuz davranış kalıplarının” da incelenmesi, değerlere ilişkin daha kapsamlı bir yargıya varmayı sağlayacaktır.
- Çizgi filmlerde sunulan cinsiyet rolleriyle değerlerler arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma yapılabilir.
- Hayal ile gerçeği ayırt etmede zorluk yaşayan ve gelişimsel açıdan kritik bir dönemde bulunan çocuklara yönelik program hazırlayan yapımcılara, bu konuda hassas davranmaları ve programların yapım aşamasında çocuk gelişimi uzmanlarıyla birlikte çalışmalarını önerilebilir. Programların senaryoları hazırlanırken, programda yer alan özellikle ana karakterlerin evrensel ve toplumsal değerlere yönelik olumlu mesajlar verecek şekilde kurgulanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Bandura, A., Ross, D. and Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *Journal of Abnormal and Social Psychology*,63, 575-582.

(<http://psychclassics.yorku.ca/Bandura/bobo.htm> adresinden 20 Temmuz 2013 saat: 15.00 tarihinde ulaşılmıştır.).

Dumova, T. (2007). Prosocial content in a local children's television program. *International Journal of Technology, Knowledge and Society*,8(2), 129- 139.

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. Baskı). Ankara.

Forge K.L.S., ve Phemister, S. (1987). The effect of prosocial cartoons on preschool children. *Child Study Journal*,17 (2), 83-88.

Ker Dinçer, M. ve Yılmazkol, Ö. (2009). Televizyon: çocuklara gerçek hayatı şiddetle öğreten çağdaş masal anlatıcı. Selda İçin Akçalı. (Edt.). *Çocuk ve Medya*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Klinger, L. J. (2006). *What are your children watching? a dpics-II analysis of parent- child interactions in television cartoons*. Doktora Tezi, Auburn University in Partial Fulfillment of the Requirements, Alabama.

O'Connor Lears, M. (1992). *The effect of television viewing on children's conceptions about nutrition and health*. Yüksek Lians Tezi, University of Delaware.

- Oruç, C., Tecim, E. ve Özyürek, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 281- 297.
- Öğülmüş, S. (1991). İçerik çözümlemesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*,24(1),213-228.
- Paulson, F. L. (1974). Teaching cooperation on television: an evaluation of sesame street social goals programs. *AV Communication Review*, 22, 229-246.
- Schwartz, S. H. (2012). An overview of the schwartz theory of basic values. *Online Readings in Psychology and Culture*,2(1), 1-20.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri* (1.Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. (2008). *Çocuk Programları ve Bu programlarda Yayımlanan Reklamların İçerik Analizi Araştırması*. İstanbul: T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü TRT Genel Yayın Planı (2006).
- Ulusoy,B. (2002). İletişim nedir? nasıl olmalıdır? *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 13, 233-239
- Uyanık Balat ve Balaban Dağal. (2011). *Okul öncesinde değerler eğitimi etkinlikleri*. (3.Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yorulmaz, B. (2013). Pepee çizgi filminin din ve değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(24),438- 448.

EXTENDED SUMMARY

From ancient times onward, human beings are in communication, and through the developing socioeconomic circumstances, they are now in touch with each other and the events all over the world. An output of the need for receiving information, TV began to be widely used during World War II and thus became one of the prominent mass media (Ulusoy, 2002: 234).

According to Batuş (2003), with its 'reaching to large masses in a short span of time' feature, TV has broken down borders, has been influential in presentation of diverse cultures and in making the world so small as to fit into a screen. In this respect, TV is regarded to be one of the most efficient media (Ker Dinçer ve Yılmazkol, 2009: 190).

Due to their developmental characteristics, children are affected by the changes in the evolving societies more than adults, and may easily adopt diverse values via TV. In recent years, as the number of cable and satellite TV networks for children has increased, so has the number of educational programmes and cartoons. Investigating the contents of the programmes which are “intended for children” is thought to be crucial in finding out whether the objective values can be gained, and if yes in what ways and how often this happens.

Preschool years, throughout which many development areas begin to be built, have a role in acquiring the basic knowledge on moral values and later on in individual’s socializing. Studies reveal that such factors like family, school, teacher, friend group and media are influential in children’s acquisition of the values. This study aims to investigate the values and their presentation frequency in preschool cartoons broadcasted on TRT Kids; a channel of TRT Association which is a representative of public broadcasting with a claim of broadcasting within social responsibility principles terms. In this study, in order to find out the frequency of value expressions in preschool cartoons on TRT Kids, “Grounded Theory Method” of qualitative research designs is used. Sample groups of the study are eight cartoons (two episodes from four different cartoons each) which are placed under ‘Preschool Category’ (named so by TRT) and are broadcasted between the dates 01.01.2013 and 30.01.2013 at 9.40-20.55 on weekdays and at 8.10-20.55 at weekends. In choosing the cartoons, ‘criterion sampling’ among the purposeful sampling methods of qualitative research designs is used (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 107-112).

As the data collection tool, a ‘category table’ was designed by the researcher. In data analysis, ‘frequency analysis’ is used which shows the units’ frequency qualitatively (in percentages and proportions). As the documents of the research are cartoons, the most proper tool was thought to be document analysis, and a ‘category table’ was created related to the values which are found in the cartoons. Since the aim is to find out the frequency of the ‘value expressions’ present in the chosen cartoons, data analysis was conducted through ‘frequency analysis’, which shows the units’ frequency qualitatively (in percentages and proportions).

In order to ensure the reliability of the research, verbal expressions in the cartoons were converted to text (scenario format) and by numbering each of them a standard coding was intended to be created. Definitions related to categories were sent to two different experts at separate times. Besides, coding was conducted two times (first in April and second in June) by the researcher. In calculating intercoder reliability, the formula (reliability=number of agreements/total number of agreements + disagreements) which was suggested by Miles and Huberman (1994) was used (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Results showed above 80% correspondence between the coders.

The validity of the research was ensured via expert opinion. As a result of the feedbacks from different experts it can be concluded that ‘the way gestures, mimics and feelings are reflected’ in cartoons may affect value perception in children either positively or negatively. Moving from this, the definitions of the values in the category table was extended.

Results reveal that in the inspected cartoons values like “Kindness, Happiness, Self-Confidence, Courage, Hygiene, Social Help, Responsibility, Empathy, Honesty, Affection, Friendship, Sharing, Cooperation and

Patience” are included. In findings, the top 5 values are tabulated and sample scenes of the value with the highest frequency are provided. As some of the values are equal in terms of frequency, some tables comprise more than 5 categories. Values are digitized through frequency and percentage tables for each cartoon.

As a result of researching the value expressions in cartoons, values like “Kindness, Happiness, Self-confidence, Courage, Hygiene, Social Help, Responsibility, Empathy, Honesty, Affection, Friendship, Sharing, Cooperation and Patience” are seen to be encountered in cartoons in different proportions.

Frequency analysis showed that in the light of research on verbal expressions in cartoons, the value ‘Kindness’ was found to have the highest frequency. This value is found to be followed respectively by “Happiness, Responsibility, Self Confidence, Empathy, Affection, Courage, Honesty, Social Help, Friendship, Cooperation, Hygiene, Sharing and Patience (in equal frequency)”.